

Jyväskylän vankilan tulo-opas

Diaarinumero 17/400/2020

11.10.2022

Sisällys

Yleistä	3
Vastuuvirkamies ja perehdytys.....	4
Rangaistusajan suunnitelma	4
Päätös rangaistusajasta	4
Valvottu koevapaus	5
Perushuolto ja asuminen	5
Omat tilat	5
Vaatus, liinavaatteet ja vaatteiden huolto	6
Siisteys	6
Ruokahuolto ja kaupassakäynti.....	6
Tupakointi.....	7
Omaisuuuden hallussapito.....	7
Käytössä olevat tavarat	7
Tavaroiden toimittaminen vankilaan.....	7
Tavaroiden luovuttaminen poisvietäväksi.....	8
Moottoriajoneuvon säilyttäminen vankilan parkkipaikalla	8
Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle.....	8
Puhelimen käyttö.....	8
Kirjeet ja postilähetykset.....	8
Sähköpostin vastaanottaminen	9
Internetin käyttö ja sähköisen asioinnin työasemat	9
Ansiot ja rahankäyttö	10
Ansiot	10
Rahankäyttö	11
Tapaamiset	11
Alle 18-vuotiaiden tapaamiset	11
Poistumisluvat.....	12
Poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella (RP).....	12
Poistumislupa tärkeästä syystä (TS)	12
Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä (ETS)	13
Toimintaan osallistuminen	13
Työtoiminta.....	13

Opiskelu	14
Kuntouttava toiminta.....	14
Sähköiset palvelut	14
Osallistumisvelvollisuudesta vapauttaminen määräajaksi (VA-loma).....	14
Vapaa-aika.....	15
Vapaa-ajan toiminta	15
Kirjasto	15
Hengellinen toiminta.....	15
Terveystenhoito	15
Käyttäytyminen vankilassa.....	16
Oikeus kannella ja vaatia oikaisua	16
Kanteleminen	16
Kantelun sisältö	17
Kantelun lähettäminen laillisuusvalvontaviranomaiselle.....	17
Oikaisuvaatimukset	17
Henkilökunta ja asiointi	18

Yleistä

Olet saapunut Jyväskylän vankilaan, joka on Pohjanmaan ja Keski-Suomen rikosseuraamusalueeseen kuuluva avolaitos. Jyväskylän vankilassa on 60 paikkaa miehille. Jyväskylän vankila on päihteetön laitos, jossa rangaistuksen suorittaminen edellyttää päihteettömyyssitoumusta. Päihteettömyyttä valvotaan päihdetestein. Jyväskylän vankilassa vankeja valvotaan sähköisellä valvonnalla.

Luet parhaillaan Jyväskylän vankilan tulo-opasta, jonka tarkoituksena on tutustuttaa sinut vankilan toimintaan sekä rangaistuksen suorittamiseen liittyviin käytäntöihin. Tutustu myös vankilan järjestyssääntöön, joka sisältää lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä tarkempia määräyksiä. Jokaisella osastolla on päiväjärjestys, josta ilmenee osaston aikataulu, kuten ruokailuajat ja työaika. Lisäksi jokaisella asuinosaalla on saatavissa kansio, johon on koottu vankeutta säätelevät lait, asetukset, määräykset ja ohjeet. Kansio ja päiväjärjestys löytyvät osaston yleisistä tiloista.

Löydät luettelon vankilan toimintaa valvovista viranomaisista yhteystietoineen ilmoitustaululta. Toiminnasta tiedotetaan tarkemmin erillisillä tiedotteilla, jotka ovat luettavissa osastojen ilmoitustauluilta. Osastoilla järjestetään osastokokouksia maanantaisin, joihin jokaisella on velvollisuus osallistua. Niissä tiedotetaan ajankohtaisista asioista ja on mahdollisuus keskustella henkilökunnan kanssa.

Ulkomaisella vangilla on mahdollisuus olla yhteydessä kotimaansa edustustoon ja hänelle annetaan mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisapua.

Kaikissa epäselvissä asioissa käänny henkilökunnan puoleen saadaksesi oikeat tiedot ja toimintaohjeet.

Tulo-oppaan liitteenä on alueen kartta.

Vankilan osoite: Ramoninkatu 4, 40100 Jyväskylä,
puhelinnumero: 029 568 7500
sähköpostiosoite: jyvaskyla.vankila.ykst@om.fi

Vastuuvirkamies ja perehdytys

Sinulle nimetään vankeusrangaistuksesi ajaksi vastuuvirkamies. Vastuuvirkamies on henkilö, joka on vankeusrangaistuksesi arjessa aktiivisesti läsnä ja huolehtii rangaistuksesi täytäntöönpanon sujuvuudesta. Vastuuvirkamiehen kanssa voit ottaa esille itseäsi koskevia asioita, kuten rangaistusajan suunnitelman tavoitteet, tavoitteiden edistäminen ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi, lupien valmistelu (esim. poistumisluvat), sähköinen asiointi sekä arjen muut asiat.

Saapuessasi Jyväskylän vankilaan valvonta ohjaa sinut omalle osastollesi ja tutustuttaa vankilan tiloihin. Tulopäivänä sinulle asennetaan sähköisen valvonnan laitteet, ja valvonta perehdyttää sinut niiden käyttöön.

Vastuuvirkamies kutsuu sinut tulohaastatteluun mahdollisimman pian vankilaan saapumisesi jälkeen. Tulohaastattelussa sinun tilanteesi kartoitetaan ja sovitaan työskentelystä ja käytännön järjestelyistä. Vastuuvirkamiehen kanssa sovitaan vankilan ulkopuolisesta vapaa-ajan toiminnasta.

Rangaistusajan suunnitelma

Ennen vankilaan tuloa sinulle on laadittu henkilökohtainen rangaistusajan suunnitelma (ransu). Se ohjaa rangaistusajan suorittamista, vapauttamista ja ehdonalaista vapautta. Rangaistusajan suunnitelmassasi on määritelty tavoitteet, joita kohden vankeusaikana tulee työskennellä. Suunnitelman ja vankilan tarjoamien mahdollisuuksien perusteella sinut sijoitetaan toimintaan vankilassa. Voit itse vaikuttaa rangaistusajan suunnitelman etenemiseen työskentelemällä yhdessä henkilökunnan kanssa rangaistusajan suunnitelmaan asetettuja tavoitteita kohden. Rangaistusajan suunnitelman eteneminen vaikuttaa muun muassa poistumislupiin ja valvottuun koevapauteen sijoittamiseen. Rangaistusajan suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja se otetaan tarkasteltavaksi vankilassa vähintään kolme kertaa vuodessa.

Vastuuvirkamiehesi huolehtii rangaistusajan suunnitelmäsi päivittämisestä ja kutsuu tarvittaessa koolle työryhmän, johon voi kuulua muita virkamiehiä esim. työnjohtajia, psykologi, sosiaalityöntekijä, valvonta tai vaikkapa kolmannen sektorin työntekijöitä.

Päätös rangaistusajasta

Sinulle tehdään täytäntöönpanoyksikössä rangaistusaikaasi koskeva päätös vankeutesi alussa. Päätöksestä käyvät ilmi rangaistusajan laskemisen perusteet, ajankohta, jolloin vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus tulee suoritetuksi, ehdonalaiseen vapauteen pääsyn tai muun vapauttamisen ajankohta sekä koeajan päättymispäivä. Päätöksestä ilmenee myös rangaistusajan pituuden perusteella myönnettävän poistumisluvan aikaisin ajankohta.

Elinkautista vankeusrangaistusta koskevasta päätöksestä ilmenee aikaisin ajankohta, jolloin vanki voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen. Yhdistelmärangaistusta koskevasta päätöksestä ilmenee valvonta-aika ja valvonta-ajan alkamisajankohta.

Tuomioihin ja rangaistusaikoihin liittyvissä kysymyksissä voit kääntyä laitoksen täytäntöönpanon yhdyshenkilön puoleen. Jyväskylän vankilassa täytäntöönpanon yhdyshenkilö on apulaisjohtaja.

Valvottu koevapaus

Täytäntöönpanon loppupuolella on mahdollisuus päästä valvottuun koevapauteen, jos edellytykset koevapauteen sijoittamiselle täyttyvät. Sähköisesti valvottuun koevapauteen voi päästä aikaisintaan kuusi kuukautta ennen ehdonalaista vapauttamista. Valvottu koevapaus valmistellaan huolellisesti yhdessä vankilan henkilökunnan kanssa. Voit itse vaikuttaa mahdolliseen koevapauteen olemalla aktiivinen ja työskentelemällä yhdessä henkilökunnan kanssa rangaistusajan suunnitelmaan asetettuja tavoitteita kohden sekä käyttäytymällä moitteettomasti rangaistusaikanasi. Voit myös itse hakea koevapauteen.

Jyväskylän vankilassa vastuuvirkamiehesi keskustelee kanssasi hyvissä ajoin ennen mahdollista koevapauden alkua koevapauteen liittyvistä asioista. Vastuuvirkamies huolehtii koevapauden vireille laittamisesta.

Perushuolto ja asuminen

Omat tilat

Asuinhuoneet ovat valmiiksi kalustettuja. Huoneissa on valmiiksi televisio ja radio. Henkilökohtaisten tavaroidesi tulee mahtua niille varattuihin säilytystiloihin omassa asuinhuoneessasi. Huolehdi omalta osaltasi paloturvallisuudesta.

Saapuessasi Jyväskylän vankilaan saat valmiiksi koodatun avaimen, jolla pääset omalle osastollesi ja omaan huoneeseesi. Pidä asuinhuoneesi ovi lukittuna aina poistuessasi huoneestasi, ettei tavarasi häviä. Avainta ei saa jättää oven lukkopesään. Poistuessasi vankila-alueelta avain jätetään aina vastaanottoon, jossa sinulle on varattu oma lukittava lokero. Jos hävität avaimen, olet velvollinen korvaamaan siitä 25 euroa.

Hiljaisuus alkaa kello 22.00 ja päättyy klo 06.00. Tällöin kaikille pitää antaa nukkumisrauha. Klo 24.00 jälkeen sinun tulee olla omassa huoneessasi. Voit käydä kerran tupakoimassa klo 24.00 – 6.00 välisenä aikana tupakointiin tarkoitettulla paikalla. Ruoanvalmistus, siivous yms. on hoidettava ennen hiljaisuuden alkamista.

Vaatetus, liinavaatteet ja vaatteiden huolto

Avovankilassa käytetään omia vaatteita. Oman vaatteen haltuun antaminen voidaan kuitenkin evätä esimerkiksi, jos vankilan järjestys tai turvallisuus sitä vaatii. Jos vaatteen hallussapito evätään, sinulla on oikeus saada asiassa päätös oikaisuvaatimusosoituksineen. Voit saada omia vaatteita kerralla käyttöösi vain sen verran kuin esim. asuinhuoneesi säilytystilat ja paloturvallisuus huomioiden on tarkoituksenmukaista.

Pukeutumisen vankilan alueella tulee olla asiallista. Pukeutumista koskevissa kysymyksissä voit aina kääntyä henkilökunnan puoleen.

Työhön osallistuessasi sinun tulee käyttää toimipisteen määräysten mukaista vaatetusta muun muassa työturvallisuussyistä. Jos työ edellyttää suojavaatetuksen käyttämistä, saat asianmukaiset työvaatteet ja suojavaatteet käyttöösi.

Liinavaatteet, kuten lakanat, saat käyttöösi vankilasta. Vankilan puolesta huoneissa on myös verhot, matot ja päiväpeitot.

Rikosseuraamuslaitoksen tekstiilien (esimerkiksi liinavaatteiden) pesu tapahtuu keskitetysti vankilan ulkopuolisessa pesulassa. Henkilökunta ohjeistaa sinua tekstiilien vaihtopäivistä tarkemmin. Huolehdi itse omien vaatteidesi pesusta osastosi pesutilassa. Henkilökunta opastaa sinua laitteiden käyttöön.

Siisteys

Sinun on huolehdittava asuinhuoneesi ja oleskelutilojen siivouksesta ja puhtaanapidosta sekä taloustöistä. Henkilökunta opastaa tarkemmin käytännöistä ja työnjaosta yhteisten tilojen siivoamiseen liittyen.

Ruokahuolto ja kaupassakäynti

Jyväskylän vankilassa ruokahuolto on järjestetty siten, että vangit valmistavat ruokansa itse asuinyksiköissään ja heille maksetaan ruokaraha elintarvikkeiden hankkimiseksi.

Vankila maksaa ruokarahaa 7,60 € päivältä. Ruokarahaa ei suoriteta poistumislupapäiviltä.

Sinun tulee varata kaupasta riittävästi ruokatarvikkeita viikon aterioihin. Omatoimiseen ruoan valmistukseen saat halutessasi ohjausta ja neuvoja vankilan henkilökunnalta.

Jos sinulla on tarve erikoisruokavaliolle terveydellisestä syystä taikka uskonnollisen tai muun perustellun vakaumuksen vuoksi, tulee sinun ilmoittaa siitä heti saavuttuasi vankilaan.

Lähialueen kaupoissa on mahdollista asioida kaksi kertaa viikossa tiistaisin ja perjantaisin. Kaupassakäyntiajat on määritelty päiväjärjestyksessä. Ulkopuolella töissä tai opiskelemassa käyvät hoitavat kauppa-asiointit luvan yhteydessä.

Jos laitokseen saapuessa sinulla ei ole ruokaa tai rahaa sen hankkimiseen, ota yhteyttä vastuuhenkilöosi tai valvontaan.

Tupakointi

Tupakointi on sallittu ainoastaan sille tarkoitetuilla alueilla. Tullessasi Jyväskylän vankilaan sinulle näytetään luvalliset tupakointipaikat. Asuinosaat ja tulopaja ovat savuttomia.

Vankien tupakointi vankivaunussa on kielletty. Kiellon vuoksi junaliikenteen vankivaunuissa vangeille tarjotaan tarvittava määrä nikotiinikorvaustuotteita.

Omaisuuksien hallussapito

Käytössä olevat tavarat

Saat pitää hallussasi kohtuullisen määrän henkilökohtaisia omaisuutta ottaen huomioon mm. säilytystilat, paloturvallisuus ja tarkastustoiminta. Jos esineen tai aineen hallussapito evätään, sinulla on oikeus saada asiassa päätös oikaisuvaatimusosoituksineen.

Lue huolellisesti vankilan järjestyssääntö. Siinä on määritelty omaisuuden hallussapitosäännöt sekä esineet, joita ei saa pitää hallussa.

Huomioithan, että jos haluat hankkia vankilan ulkopuolelta tavaroita, sinun tulee ennen niiden hankkimista varmistua siitä, onko niitä mahdollista saada haltuun tai säilytettäväksi.

Vankilassa laaditaan luettelo siitä omaisuudestasi, joka otetaan avolaitoksen säilytettäväksi. Pyynnöstäsi luettelo voidaan laatia myös haltuusi annettavasta erityisen arvokkaasta omaisuudesta. Ne tavarat, joita et saa asuinhuoneeseesi, sijoitetaan hyvään säilöön ja saat ne lähtiessäsi takaisin. Tämä ei koske tavaroita tai aineita, jotka ovat vaarallisia tai laissa kiellettyjä.

Halutessasi asioida siviilivaatevarastossa ota yhteys päivystykseen.

Tavaroiden toimittaminen vankilaan

Tapaamisen yhteydessä tapaajasi voi jättää sinulle vähäisen määrän hallussapitomääräyksen mukaisia tavaroita, esimerkiksi lehtiä, vaatteita, henkilökohtaisia käyttöesineitä sekä elintarvikkeita.

Tapaaja voi tuoda tapaamiseen tavaroita vain sille vangille, jota hän tulee tapaamaan. Tavarat tulee jättää vankilan henkilökunnalle vankilan päivystykseen. Tavarointa jätettäessä, tapaaja täyttää lähetteen, johon tulee merkitä:

- sinun nimesi
- tavaroiden tuojan nimi ja sisältö. Tapaajasi tuomat tavarat tarkastetaan vankilassa.

Mikäli on välttämätöntä, että sinulle tuotaisiin tavaroita muulloin kuin tapaamisten yhteydessä, siitä on sovittava erikseen valvonnan kanssa.

Huomioithan, että vankilan säilytystilat ovat rajalliset. On mahdollista, että osa omaisuudestasi joudutaan tilan puutteen vuoksi lähettämään osoittamaasi paikkaan. Tällöin sinä vastaat kuljetuskustannuksista.

Tavaroiden luovuttaminen poisvietäväksi

Voit toimittaa tavaroitasi omaisillesi poisvietäväksi tapaamisten yhteydessä päivystyksen kautta.

Moottoriajoneuvon säilyttäminen vankilan parkkipaikalla

Jyväskylän vankilassa ei ole mahdollisuutta säilyttää autoa vankilan parkkipaikalla. Halutessasi voit hankkia parkkipaikan lähialueelta.

Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle

Puhelimen käyttö

Sinulle voidaan antaa lupa käyttää matkapuhelinta. Vankilasta saat käyttöösi matkapuhelimen, johon hankit itse liittymän. Liittymän puhelinnumero tulee ilmoittaa päivystykseen. Älypuhelimien käyttöön Jyväskylän vankilassa tarvitaan erillisen luvan johtajalta.

Sinulla on mahdollisuus olla puhelimitse yhteydessä vankilan ulkopuolelle. Puhelinta tulee käyttää omassa huoneessa tai ulkotiloissa muita häiritsemättä. Mikäli tarvitaan puhelinta käyttöösi esim. viranomaisasiointiin toiminta-aikana, on siitä sovittava erikseen.

Kirjeet ja postilähettykset

Sinulla on oikeus lähettää kirjeitä postin välityksellä. Jätä kirjeposti päivystykseen postimaksu maksettuna. Posti lähtee Jyväskylän vankilasta kaksi kertaa päivässä.

Sinulle voi lähettää postia vankilaan osoitteeseen Jyväskylän vankila, Ramoninkatu 4, 40100 Jyväskylä. Lähetukseen tulee merkitä:

- vankilan nimi ja osoite
- vangin nimi
- lähettäjän tiedot

Huomioithan sinulle saapuvien postipakettien osalta, että vastaanottajan osoitekenttään tulee merkitä ensin Jyväskylän vankilan nimi, sitten sinun nimesi ja osoitteeksi vankilan osoite. Näin varmistetaan postipaketin perilletulo, koska vankilan henkilökunta ei nouda postista sinulle lähetettyjä paketteja, vaan posti toimittaa ne vankilaan.

Kirjeet ja muut postilähetykset voidaan tarkastaa vankilassa. Poikkeuksen tästä tekevät asianajajien kirjeet sekä vankilan toimintaa valvovien viranomaisten kirjeet. Kirjeet jaetaan päivystyksen viereisessä huoneessa olevaan kunkin vangin omaan lokeroon.

Jos kirjeessä tai postilähetyksessä saapuu esineitä tai aineita, joiden hallussapito on vankilassa kielletty, ne on välittömästi toimitettava vankilan henkilökunnalle.

Halutessasi voit tehdä tilapäisen osoitteenmuutoksen vankilaan, jolloin henkilökohtainen postisi tavoittaa sinut. Osoitteenmuutoksen voit tehdä netissä pankkitunnuksilla tai päivystyksestä saatavalla lomakkeella.

Sähköpostin vastaanottaminen

Voit vastaanottaa sähköpostia avovankilaan osoitteeseen: rise.vankiposti.jyvaskyla@om.fi.

Sähköpostiviestin otsikkokenttään lähettäjän tulee syöttää sinun etu- ja sukunimesi sekä viestin tekstikenttään lähettäjän oma etu- ja sukunimi, jotta tiedot viestin lähettäjistä välittyvät.

Tietoturvasyistä järjestelmä poistaa viesteistä kaikki liitetiedostot ja kuvat. Henkilökunta tulostaa ja toimittaa sinulle vain sähköpostiviestin.

Internetin käyttö ja sähköisen asiainnin työasemat

Yksikössä on käytössä jokaisella osastolla sähköisen asiainnin (SA) työasema, joilla pääsee käyttämään rajatusti internetiä ja Skypeä.

Internetin käyttöön muilla kuin SA koneilla tarvitaan erillisen johtajan myöntämän luvan. Lupaa haettaessa on internetin käyttö perusteltava yksilöllisesti (esim. opinnot). Internetin käyttöä voidaan tarvittaessa valvoa. Lupa haetaan erillisellä lupalomakkeella.

Voit myös saada luvan sähköpostiviestien lähettämiseen ja vastaanottamiseen. Sähköpostia voi käyttää virallisten asioiden hoitamiseen, opiskeluun ja yhteydenpitoon.

Henkilökunta antaa sinulle tarvittaessa lisätietoja asiasta ja opastaa vahvaa sähköistä tunnistautumista vaativien palvelujen käyttöön (monet viranomaisten asiointipalvelut kuten Kela tai Vero). Osaa sähköisistä palveluista voi hyödyntää myös rangaistusajan suunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen (esim. kuntoutumisessa ja opiskelussa). SA-työasemien Portti-avaussivulta (<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/portti.html>) löytää linkkejä näihin sähköisiin palveluihin teemoittain.

Sähköisten palveluiden käyttömahdollisuuksista ja toiminnoista on lisää tietoa Sähköiset palvelut -kohdan alla. Videoyhteyden kautta järjestettävistä tapaamisista (Skype) on tietoa Tapaamiset -kohdan alla.

Ansiot ja rahankäyttö

Ansiot

Osallistuessasi työhön, koulutukseen tai kuntoutukseen sinulle maksetaan verotonta toimintarahaa. Toimintaraha on 4,62 tai 7,35 euroa toimintapäivältä. Toimintarahaluokkaan vaikuttaa rangaistusajan suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisen lisäksi osallistumisen säännöllisyys ja kesto.

Toimintaraha voidaan jättää kokonaan tai osittain maksamatta, jos saat muulta viranomaiselta taloudellista tukea (esim. opintorahaa) toimintaasi.

Toimintarahan sijasta maksetaan palkkaa, jos osallistut muun kuin Rikosseuraamuslaitoksen lukuun tehtävään avolaitostyöhön. Tällöin tarvitaan verokortti.

Toimintarahan tai palkan lisäksi sinulle maksetaan käyttörahaa 1,60 euroa jokaiselta rangaistusajaksi luettavalta päivältä ennen vapauttamista, myös viikonlopun päiviltä.

Rahankäyttö

Ansiot ja etuudet maksetaan sinun omalle pankkitilillesi ja sinulla on käytössäsi oma pankkikorttisi. Saat pitää rahat ja maksukortit hallussasi. Jos sinulla ei vielä ole omaa pankkitiliä eikä pankkikorttia, ole yhteydessä henkilökuntaan.

Jos haluat maksaa laskuja, ota yhteys vankilan henkilökuntaan.

Lähin pankkiautomaatti on matkakeskuksessa. Mikäli sinulla on tarvetta sillä asiointiin, ota yhteyttä henkilökuntaan.

Tapaamiset

Voit tavata perhettäsi, ystäviäsi ja tuttaviasi vankeusaikana.

Eri tapaamismuotoja ovat valvottu tapaaminen, lapsen tapaaminen, valvoton tapaaminen ja asiamiehen tapaaminen. Myös videoyhteyden (Skype) kautta järjestettävä tapaaminen on mahdollista.

Lue huolellisesti vankilan järjestyssääntö. Järjestyssäännöstä ilmenee tarkemmin tapaamisajat, kesto, tapaamisiin liittyvät ehdot ja hakemistapa.

Muistathan varata tapaamiset ajoissa, jotta tapaamisjärjestelyt ehditään toteuttaa.

Päivätapaamiset järjestetään palvelurakennuksen monitoimitilassa. Palvelurakennuksen kaikki tilat ovat savuttomia.

Muista perheen tapaamisista voi neuvotella oman vastuutyöntekijän kanssa. Perheleirien ajankohdat ja hakumenettely ilmoitetaan osastojen ilmoitustauluilla.

Alle 18-vuotiaiden tapaamiset

Alaikäisen tapaajan päästäminen vankilaan tapaamaan muita kuin vanhempansa edellyttää hänen huoltajansa suostumusta. Tapaaja, joka on täyttänyt 15 vuotta, voi kuitenkin tavata lähiomaistaan ilman huoltajan suostumusta, jollei huoltaja ole nimenomaisesti ilmoittanut vastustavansa tapaamista. Jos alaikäinen tapaaja on huostaan otettu, lastensuojeluviranomainen päättää suostumuksesta.

Alle 15-vuotiasta tapaajaa ei pääsääntöisesti päästetä vankilaan ilman saattajaa.

Poistumisluvat

Sinulle voidaan myöntää lupa poistua vankilasta lyhyeksi aikaa (poistumislupa). Poistumislupa voidaan myöntää rangaistusajan pituuden (RP), tärkeän syyn (TS) tai erittäin tärkeän syyn (ETS) perusteella.

Poistumisluvan tarkoituksena on tukea sinun yhteyksiesi säilymistä, yhteiskuntaan sijoittumistasi ja vähentää vapaudenmenetyksestäsi aiheutuvia haittoja.

Hae poistumislupaa kirjallisesti osastolta löytyvällä hakemuksella. Poistumislupahakemus mahdollisine liitteineen jätetään päivystykseen. Henkilökunta opastaa sinua hakemuksen täyttämässä.

Poistumisluvasta päättää vankilan johtaja tai apulaisjohtaja. Määrätyissä tapauksissa poistumisluvista päättää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö. Poistumislupa voidaan myöntää myös saatettuna.

Jätäthän poistumislupahakemuksen hyvissä ajoin ja huolellisesti täytettynä, jotta se ehditään käsitellä.

Poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella (RP)

Poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella voidaan myöntää, kun poistumislupa-aika on alkanut.

Edellytykset rangaistusajan pituuden perusteella myönnettävälle poistumislupalta ovat:

- luvan myöntäminen edistää rangaistusajan suunnitelmasi toteutumista;
- poistumisluvan ehtojen noudattamista voidaan pitää todennäköisenä; ja
- sinun täytyy sitoutua päihteettömyyden valvontaan ja muuhun tarpeelliseen valvontaan.

Poistumislupia voidaan myöntää rangaistusajan pituuden perusteella korkeintaan kolme vuorokautta kahden kuukauden aikana.

Poistumislupa tärkeästä syystä (TS)

Poistumislupa voidaan myöntää myös tärkeästä syystä. Tärkeä syy voi olla perheeseen liittyvä tai työ-, koulutus-, sosiaali- ja asuntoasioiden sekä toimeentuloon ja terveydenhoitoon liittyvien asioiden hoitamista.

Poistumislupa myönnetään siksi ajaksi, jota kyseisen asian hoitaminen välttämättä vaatii.

Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä (ETS)

Erittäin tärkeä syy voi olla lähiomaisen tai muun läheisen vakava sairaus, hautajaiset tai muu tämänkaltainen syy.

Poistumislupa myönnetään siksi ajaksi, jota kyseisen asian hoitaminen välttämättä vaatii.

Toimintaan osallistuminen

Olet velvollinen työ- ja toiminta-aikana osallistumaan vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan. Terveystila, toimintakyky tai ikä voivat olla perusteena osallistumisvelvollisuudesta vapauttamiselle. Sinut sijoitetaan toimintaan ottaen huomioon muun muassa rangaistusajan suunnitelmasi. Toiminta voi olla työtoimintaa, koulutusta tai kuntouttavaa toimintaa kuten esimerkiksi ohjelmatoimintaa tai yksilötyötä.

Henkilökunnalta saat opastusta kaikkien vankilan palveluiden käyttöön.

Työtoiminta

Jyväskylän vankilassa kaikki vangit osallistuvat toimintaan. Vankilaan tullessa kaikki aloittavat tulopajalla. Siellä arvioidaan yhdessä vangin kanssa mahdollisuuksia työkohteisiin vankilan ulkopuolella sekä opiskelupolkuja. Toimintoja on opinnollistettu, toisin sanoen työtehtävissä on mahdollisuus kartuttaa osaamispisteitä tai tehdä opintoihin liittyviä näyttöjen osia tai kokonaisia näyttöjä. Vankilalla on työpaikkoja tulopajalla, laitossiivouksessa ja kiinteistönhoidossa.

Joissakin ulkopuolisissa työkohteissa, mm. Metsähallituksen ryhmässä, voidaan maksaa avolaitospalkkaa. Silloin tarvitset verokortin. Verokortti tulee virastosihteerille. Palkanmaksuaikataulut löytyvät ilmoitustauluilta.

Sinulle voidaan antaa lupa tehdä työtä tai osallistua työharjoitteluun vankilan ulkopuolelle (siviilityö). Siviilityön edellytyksenä on, että se palkkaukseltaan ja muilta ehdoiltaan vastaa olennaisilta osilta samankaltaisessa työssä yleisesti noudatettavia ehtoja. Siviilityöhön liittyvistä käytännöistä saat lisätietoja vastuuhenkilöltäsi.

Sinulle voidaan antaa lupa tehdä omaan lukuusi vankilassa sellaista hyväksyttävää työtä, joka soveltuu vankilassa tehtäväksi (oma työ).

Opiskelu

Sinulle voidaan myöntää lupa opiskella vankilan ulkopuolella (opintolupa) Jyväskylän tai lähiseudun eri oppilaitoksissa. Gradian henkilökuntaa on viikoittain vankilalla, ja yhteistyössä heidän kanssaan on mahdollisuus rakentaa opintopolkuja ammatillisiin opintoihin.

Kuntouttava toiminta

Sinulle järjestetään mahdollisuus työskennellä rangaistusajan suunnitelman tavoitteiden mukaisesti joko yksilötyössä tai ryhmämuotoisesti. Yksilötyön muotoina on muun muassa päihdekeskustelut, Suuttumuksen hallinta (SuHa) –kurssi, Viisi keskustelua muutoksesta (VKM), Lapset puheeksi – keskustelut, Uusi suunta –ohjelma, Liikenneturva sekä naisille suunnattu VINN –ohjelma. Osa ohjelmista järjestetään myös ryhmämuotoisina. Psykologin kanssa on mahdollisuus yksilötyöhön. Voit pohtia yhdessä vastuuhenkilösi kanssa, mikä olisi juuri sinulle tarkoituksenmukainen tapa työskennellä.

Yhteistyökumppaneiden, muun muassa Marttojen, Jyväskylän Ensi- ja turvakodin ja Jyväskylän seurakunnan sekä eri hankkeiden, kanssa järjestetään kuntouttavaa toimintaa. Näistä ilmoitetaan erikseen ilmoitustauluilla.

Sähköiset palvelut

Rangaistusajan suunnitelmaa voi edistää myös käyttämällä sähköisiä palveluita. Sähköisen asioinnin (SA) -työasemien käytöstä on kerrottu kohdassa ”Internetin käyttö ja sähköiset palvelut”.

Jyväskylän vankilassa kannustetaan sähköisten palvelujen käyttöön viranomaisasioinnissa. Jokaisen osaston yleisissä tiloissa on SA –kone, joka on vankien käytössä. Opastusta koneiden käyttöön saat erityisesti digiohjaajilta (rikosseuraamustyöntekijät Kauppinen ja Salmela) sekä muulta henkilökunnalta.

Osallistumisvelvollisuudesta vapauttaminen määräajaksi (VA-loma)

Jos osallistut toimintaan säännöllisesti, sinut voidaan rangaistusajan suunnitelman toteutuminen huomioon ottaen vapauttaa osallistumisvelvollisuudesta kahdeksi arkipäiväksi jokaista kalenterikuukautta kohden, jonka aikana olet osallistunut säännöllisesti toimintaan. Vapaus anotaan erillisellä lomakkeella.

Vapaa-aika

Vapaa-ajan toiminta

Sinun on mahdollista osallistua vapaa-ajallasi vankilassa järjestettävään vapaa-ajan toimintaan vankilan päiväjärjestyksen ja tarjonnan mukaisesti. Voit osallistua vapaa-ajan toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen tekemällä esityksiä järjestettävistä vapaa-ajan toiminnoista niistä vastaavalle vankilan virkamiehelle.

Jyväskylän vankilassa on kuntosali sekä ulkoliikuntapaikka. Sinun on mahdollista käydä vankilan ulkopuolella eri harrastuksissa, jos ulkopuolelle poistumisen ehdot täyttyvät. Saat ajankohtaista tietoa vapaa-ajan toiminnoista osastosi ilmoitustaululta sekä päiväjärjestyksestä. Sinulle laaditaan henkilökohtainen aikataulu ulkopuoliseen vapaa-ajan toimintaan.

Kirjasto

Sinulla on mahdollisuus käyttää Jyväskylän kaupungin kirjastopalveluita saatuasi siihen erillisen luvan. Sinä vastaat lainaamistasi kirjoista ja muusta materiaalista henkilökohtaisesti.

Hengellinen toiminta

Sinulla on mahdollisuus osallistua hengellisiin tilaisuuksiin ja päästä keskustelemaan hengellisistä asioista. Jyväskylän vankilassa vierailee säännöllisesti erilaisia hengellisiä ryhmiä. Heidän vierailuistaan löytyy tietoa ilmoitustauluilla olevasta kalenterista. Halutessasi voit anoa poistumislupaa oman uskontokuntasi hengellisiin tilaisuuksiin. Tarvittaessa ole yhteydessä henkilökuntaan.

Terveydenhuolto

Vankiterveydenhuollolla on vankilassa poliklinikka, jossa sinulla on mahdollista hoitaa terveyteesi liittyviä asioita. Poliklinikan kautta voit varata ajan lääkärille ja hammaslääkärille. Sairaanhoidtaja on paikalla tiistaisin ja torstaisin. Voit soittaa sairaanhoitajalle päivittäin klo 10.00 -11.00 välisenä aikana. Hoitajan numero löytyy ilmoitustaululta ja tarvittaessa saat sen henkilökunnalta. Ota poliklinikalle yhteyttä myös mielenterveysasioissa.

Jos sairauttasi tai vammaasi ei voida hoitaa vankiterveydenhuollon puitteissa, sinut siirretään tilapäisesti hoitoon tai tutkimuksiin vankilan ulkopuolelle.

Vastaanotolle pääset täyttämällä asiointilomakkeen, joka jätetään terveydenhuollolle tarkoitettuun laatikkoon.

Potilaille annettavat lääkkeet nautitaan lääkärin ohjeiden mukaan. Palauta syömättömät lääkkeet dosetin mukana, jos et ole niitä nauttinut.

Äkillisissä terveyteen liittyvissä ongelmissa ota yhteyttä vankilan henkilökuntaan.

Käyttäytyminen vankilassa

Vankeutta säätelevät monet normit. Muista tutustua vankeuslakiin ja vankilan järjestyssääntöön. Tutustu myös asuinosaostosi päiväjärjestykseen, joka löytyy osaston ilmoitustaululta.

Sinun on käyttäydyttävä asiallisesti henkilökuntaa, toisia vankeja ja muita henkilöitä kohtaan. Sinun on myös noudatettava henkilökunnan ohjeita ja määräyksiä.

Sinulle voidaan määrätä kurinpitörangaistus vankeuslain, vankeusasetuksen, Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön määräyksen ja vankilan järjestyssäännön rikkomisesta.

Sinulle voidaan määrätä kurinpitörangaistus myös, jos syyllistyt vankilassa tai Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen valvonnan alaisena rikokseen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa. Tällaisia rikoksia ovat esimerkiksi huumausaineen käyttörikos, haitanteko virkamiehelle, virkamiehen vastustaminen, lievä pahoinpitely, pahoinpitely tai sen yritys, lievä vahingonteko, vahingonteko, laitton uhkaus ja vangin varustautuminen aseella.

Jos aiheutat tahallisesti tai huolimattomuudesta vankilalle vahingon (esimerkiksi kadonneet tai rikkoutuneet laitteet) olet velvollinen korvaamaan sen. Asia ratkaistaan viime kädessä tuomioistuimessa.

Oikeus kannella ja vaatia oikaisua

Kanteleminen

Jos koet, että sinua on kohdeltu epäasiallisesti tai epäilet, että viranomainen tai virkamies ei ole noudattanut lakia tai täyttänyt velvollisuuksiaan voi asiasta kirjoittaa kantelun laillisuusvalvojalle. Ongelma- ja ristiriitatilanteissa olisi kuitenkin tärkeää pyrkiä selvittämään asia ensisijaisesti henkilökunnan kanssa keskustelemalla. Keskusteleminen henkilökunnan kanssa on yleensä nopein tapa selvittää asia.

Kantelu tehdään kirjallisesti ja sen voi kirjoittaa vapaamuotoisesti omalla äidinkielellään. Kantelusta tulee käydä ilmi kantelijan nimi ja yhteystiedot. Kanteluun on hyvä liittää myös mahdolliset asiaa

koskevat päätökset sekä muut asiaan liittyvät asiakirjat. Kahta vuotta vanhemmasta asiasta tehtyä hallintokantelua ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä.

Kantelun sisältö

1. Kantelussa on yksilöitävä, mihin Rikosseuraamuslaitoksen tai virkamiehen toimintaan tai laiminlyöntiin hänen arvostelunsa kohdistuu.
2. Kantelun tekijän tulee kantelussa esittää käsityksensä siitä, millä perusteilla hän pitää Rikosseuraamuslaitoksen tai virkamiehen menettelyä virheellisenä.
3. Kantelussa tulisi esittää tieto arvostelun kohteena olevan menettelyn tai laiminlyönnin ajankohdasta.
4. Kantelussa olisi hyvä ilmoittaa, onko samaa asiaa koskeva kantelu vireillä muualla.

Kantelun lähettäminen laillisuusvalvontaviranomaiselle

Rikosseuraamuslaitoksen, sen yksiköiden ja virkamiesten toiminnan lainmukaisuutta valvotaan Rikosseuraamuslaitoksen sisäisellä valvonnalla. Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa valvoo muun muassa eduskunnan apulaisoikeusasiamies. Kantelua ei voi tehdä samasta asiasta useammalle kuin yhdelle laillisuusvalvontaviranomaiselle. Listan vankiloiden toimintaa valvovista viranomaisista löydät esimerkiksi osastosi ilmoitustaululta. Voit postittaa kantelukirjeesi itse suoraan laillisuusvalvontaviranomaiselle tai pyytää vankilan henkilökuntaa lähettämään kantelukirjeesi puolestasi.

Rikosseuraamuslaitos ei ole toimivaltainen tutkimaan terveyden- tai sairaanhoitoa koskevia kanteluasioita. Vankiterveydenhuollon yksikön järjestämän ja tuottaman vankien terveyden- ja sairaanhoidon lainmukaisuutta valvoo Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Oikaisuvaatimukset

Oikaisuvaatimus on ensisijainen oikeussuoja- ja muutoksenhakekeino. Eri seuraamuksia koskevissa laeissa (vankeuslaki 20 luku 1 §, tutkintavankeuslaki 15 luku 1 §, laki valvotusta koevapaudesta 40 §) on lueteltu ne Rikosseuraamuslaitoksen päätökset, joihin saa vaatia oikaisua. Päätökseen, johon saa hakea oikaisua, liitetään oikaisuvaatimusosoitus. Oikaisuvaatimusosoituksessa on ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemisestä. Oikaisuvaatimus tulee tehdä kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusasiassa annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Kanteluprosessissa ei lähtökohtaisesti käsitellä niitä päätöksiä, joihin voidaan hakea muutosta oikaisuvaatimusmenettelyssä. Kanteluprosessissa voidaan kuitenkin tutkia asian menettelyllisiä seikkoja, kuten esimerkiksi sitä, onko oikeus muutoksenhakuun toteutunut.

Henkilökunta ja asiointi

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä valmiuksiasi rikoksettomaan elämään ja sijoittumistasi takaisin yhteiskuntaan. Tätä tavoitetta kohden kanssasi työskentelee vankilan henkilökunta oman tehtävänkuvansa mukaisesti. Työskentelyn tavoitteena on edistää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiasi sekä tukea sinua saavuttamaan rangaistuksen ajalle asetetut tavoitteesi. Kaikissa eteesi tulevissa kysymyksissä voit aina kääntyä vastuuvirkamiehesi tai muun vankilan henkilökunnan puoleen.

Vankilassa työskentelee ja vierailee myös paljon vankilan ulkopuolisia toimijoita, joiden kanssa sinun on mahdollista keskustella ja osallistua heidän järjestämään monipuoliseen kuntouttavaan toimintaan. Näistä vankilan henkilökunnan ulkopuolisista toimijoista saat lisätietoa osastosi ilmoitustaululta sekä henkilökunnalta.

Pääset tapaamaan henkilökuntaa ennakolta sovittuina aikoina. Voit jättää pyynnön tapaamisesta vastuhenkilöllesi tai muulle virkamiehelle asiointilomakkeella. Asiointilomakkeita saat vankilan päivystyksestä, ja voit palauttaa ne samaan paikkaan. Kiireellisissä asioissa voit ottaa yhteyttä tekstiviestillä tai soittamalla.

Yksikönpäällikkö

Petteri Autio